

— Kakor pa med Slovenci zdaj stvari stojé, ko „Narod“ in „Soča“ v svojem radikalizmu vse črta, kar koli se konservativno in katoliško imenuje, ter s posebno slastjo v svoje predale sprejemata dopise, ki udrihajo po konservativnih Slovencih in možéh, ktere razen radikalcev ves slovenski narod visoko spoštuje, ker so si po blagem, dolgoletnem delovanju v narodovo korist spoštovanje zaslužili, — v tacih razmerah se pač vi Narodovci, ki ste seme nesloge in ujedanja povsod zasejali, ne smete čuditi, ako mi štajarski Slovenci posebne želje ne čutimo, v zedinjeni Sloveniji z vami v ožjo dotiko priti, kajti bi — pridši pod oblast tacih ljudi — zares prišli iz deža pod kap!

Na druge ugovore ni vredno „Narodu“ odgovoriti, ker eden kakor drugi kaže, da uredništvo o stanju pravne stranke nič pravega ne ve ali vediti noče. Sploh je pa to naša poslednja beseda v tej zadevi, kajti se nam res gnjusi vedno opraviti imeti z ljudmi, kterim menjka poglobitne reči, namreč pravega spoznanja!

Cerkvene zadeve.

Farna cerkev v Mariboru.

Odkar je škofovska stolica v Mariboru, je postala prejšna farna cerkev sv. Janeza krst. stolna cerkev. Nekdanja farna cerkev je bila menda dosti manjša od sedanje, brž ko ne v romanskem slogu pozidana. Najstarejše stavbe sedanje stolne cerkve ste nje stranski ladiji, in sicer je ona na južni strani pozidana bila leta 1445, kakor na njenem oboku napis poveda: „Anno Domini MCCCCXLV“. Njima primerno je zidarSKI mojster Janez Weiss 1528 tudi sredno ladijo in veliki kor cerkve pozidal. Pa že leta 1601 je cerkev z mestom vred pogorela; pri tem požaru se je v sredni ladiji oni del oboka podrl, ki se zdaj nahaja brez obočnih reber. Po tem požaru so cerkev v naglici menda le za silo pokrili in nekoliko popravili. Leta 1748 bila je cerkev večji del le podrtija, kakor poroča župnik Ferd. Wassermann. Začeli so torej leta 1751 toliko zamarjeno in zapuščeno cerkev popravljati in ponavljati. Pa kaj, ker so cerkev popravljaje po njej mnogo pokazili, ter so prejšnje gotiške okna v velikem koru ovrgli in altarje po cerkvi postavili, ki se ne strinjajo s stavbinim slogom cerkve.

Tudi stranski kapeli sv. Križa in sv. Frančiška Ksav. so v 18. veku k cerkvi prizidali. Na altar križevske kapele postavili so križ ali razpelo, ki je stalo poprej na mrtvišču poleg cerkve. Pripoveduje se, da je bil neki malopriden dečko v to razpelo na mrtvišču kamen zagnal, kateri je v leseni podobi Kristusovi pod prsi obtičal. Srebrna ploščica na podobi še zdaj to kaže. — Prekrasno sliko z najdbe sv. Križa na oboku te kapele je naslikal Jožef plem. Moelk leta 1775;

lani jo je ponovil Jak. Brollo, malar iz Gemone blizo Vidma. Letos je zmalal g. Brollo nasprotno kapelo sv. Frančiška Ksav., ki je prav okusno vsa ponovljena. O priliki prestavljenja škofovske stolice lavantinske v Maribor so 1858 in 1859 to cerkev vso ponovili in olepšali. Dne 4. septbr. 1859, v praznik Angelov varhov so v njo kot v novo stolno cerkev slovesno spremili knjeza in škofa lavantinskega Antona Martina Šlomška.

Zvonik te cerkve 40 sežnjev visok so l. 1620 postavili, leta 1792 mu je pa strela streho požgala. S streho vred je zvonik zdaj le samo 30 sežnjev visok. Sloveči, 99 centov (?) težek veliki zvon je vлил celjski zvonar Konrad Schneider; krstil ga je pa sekovski knjez ino škof Jožef Dominik grof Lamberg leta 1716.

Okoli farne cerkve imeli so mariborski farani od starodavnih časov svoje mrtvišče ali pokopališče, katero je bil na novo posvetil lavantinski knjez in škof Lenard 31. dne avgusta 1510. Kakor skoro po vseh starih mrtviščih je stala tudi na tem kapelica sv. Mihela s kostenjakom pod nadstropom. Leta 1783 so pokopališče okoli cerkve opustili, nja obzidje in kapelico podrli, in si novo, sedanje pokopališče proti zahodu mesta napravili.

Gospodarske stvari.

Štajarski kopuni kot izvozno blago.

II.

Poglobitno vprašanje pri reji perutnine je: kako jej priskrbeti primerne hrane, ki je dober kup? To hočemo zdaj povedati. — Živad ima rajši meseno kakor pa žitno hrano, kar vsakdo ve, ki jo redi. Reja kuretine bi se torej silno pospešila in posebno blizo večjih mest in železnice lepega dobička dala, ako bi živad redili s črvi, kakor se to v drugih deželah, posebno po Francoskem in Angleškem godi. Celo leto noter do trde zime, ko je žita za pitanje treba, bi vsaka gospodinja stotine kokoši in kopunov s prav malim trudom lahko redila, v tem ko se poleti navadno strašanko veliko žita po nepotrebem za perutnino potrafi. — Od kod pa dobiti črvov za hrano potrebnih? Tako-le: Črvi se nalašč redijo v jami, v katero se dene gnoja mešanca (komposta) za nekoliko kubičnih čevljev. Vsak dan se od zgoraj živadi za hrano nekoliko zemlje, v kterej je vse polno črvov, odgrne, in zopet zagrne ter pridene nekoliko zmlačene rženice, konjskega gnoja, smeti in prsti ali črne zemlje. Tako gre po vrsti v grabi razgrebati in zagrebati, da se ob 9tih dneh sopet pride do mesta, na katerem se je najprej odgrnolobilo. — Porabiti se zamore tudi mesó od vsake druge živali, ki je konec vzela ali se zaklati, ubiti morala, če le kužna ni bila. Ali ne vidite, kako se živad piplje, če kako črevó